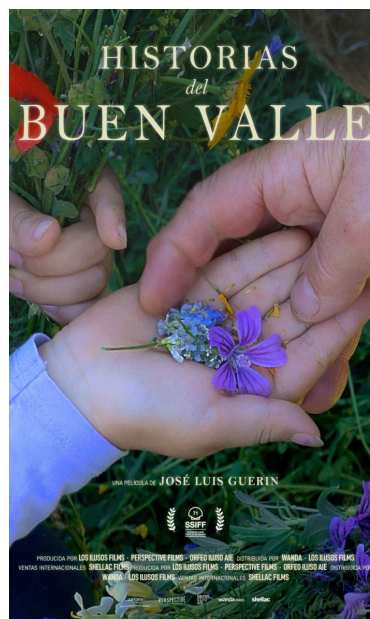

Un western multicultural al barri de Vallbona

A l'inici de *Historias del buen valle* sorgeix una pregunta: com fer una pel·lícula sobre el barri de Vallbona? José Luis Guerin, que ha començat mostrant-nos unes imatges en blanc i negre que ens traslladen cap a una certa poètica de l'aigua i la vida heretada del cinema de Jean Vigo, decideix adoptar un punt de vista documental i començar la seva pel·lícula amb un càsting. Els futurs protagonistes de la pel·lícula són davant les càmeres i ens parlen de la seva relació amb el barri. Hi ha els que hi van néixer, els que hi van venir després i els que hi han arribat recentment. Parlen d'un paisatge en metamorfosi, del que va ser el barri i del que és actualment. Un d'ells indica que de vegades pensa que al barri s'hi podria rodar una pel·lícula de l'oest, amb els seus fora de la llei, els seus colons i els seus forasters. José Luis Guerin adopta la clau i opta per aquesta opció. *Historias del buen valle* es converteix en un western capaç de transfigurar la realitat. Per dur a terme la seva operació va cap a l'essència del gènere, cap a les arrels d'un model de cinema que va establir un discurs sobre la força de la comunitat. Com en les pel·lícules de John Ford, Guerin deixa clar que la comunitat existeix a partir dels seus rituals, les seves reunions, els seus àpats, les seves converses, les seves cançons i, sobretot, des del respecte per la convivència entre diferents. En un barri urbà situat a la perifèria de Barcelona, en què les restes de la natura estan en perpètua amenaça i transformació, l'existència de la comunitat sorgeix com un miracle. José Luis Guerin parteix de la mirada documental per donar forma a aquest miracle. És com si Vallbona existís per al cinema i com si el cinema pogués convertir-se en l'autèntic territori d'aquella utopia humanista i multicultural que necessitem per combatre la intolerància i el racisme social latent. A Vallbona s'hi escolten moltes llengües i aquestes no estan creades per establir barreres, sinó per entendre's; els veïns que viuen a les velles barraques construïdes clandestinament poden parlar amb els que es van establir als blocs de pisos; tots plegats poden banyar-se al petit rierol que travessa la zona. Els pagesos cuiden els seus horts mentre senten el so constant dels trens que travessen la zona, mentre que els nens recullen flors i observen una natura que la vida urbana ha apartat. Hi ha una mena d'innocència en la mirada, com si la natura eclipsada, el ciment i el descobriment d'un hort es convertissin en una celebració. Vallbona es converteix en un paradís sota amenaça, en un *Walden* de Thoreau situat a la perifèria de Barcelona que aviat deixarà d'existir. Com a *Johnny Guitar*, els veïns esperen l'assentament d'una estació de ferrocarril que ho canviarà tot. Com a la pel·lícula de Ray hi ha un tro llunyà, no hi ha explosions, però sí el so persistent i amenaçador de les grues que estan construint l'estació de la Sagrera. A la vall el que s'imposa és el sentiment de pèrdua, com si assistíssim al crepuscle de la vall. Els funcionaris de l'empresa de

HISTORIAS DEL BUEN VALLE

Espanya, 2024

Direcció i guió:

José Luis Guerin

Durada: 122 min

Gènere: documental

Idioma: castellà, català

Apta per a tots els públics

ferrocarrils expliquen que els nens es quedaran sense camp de futbol, però els demanen paciència perquè algun dia en tindran un altre de més ampli. Els veïns callen i observen per la finestra com la vida continua, però ja no pot ser igual.

Guerin no mostra la destrucció sistemàtica del barri ni penetra en el costat sordid que deu existir darrere les barraques i els pisos. Prefereix quedar-se en aquest to propi de les grans obres crepusculars, en què els morts són acomiadats coralment al seu de La vall del riu vermell, en què la comunitat s'uneix per exaltar les seves dosis d'humanitat, en què, malgrat les mancances, hi ha espai per a la felicitat. La gent canta en un enterrament, amb el mateix respecte i vehemència amb què ho feien en una pel·lícula de John Ford. I al final de la funció, quan gairebé ens havíem oblidat de l'existència dels colons, una veu avisa que el perill és imminent i que les forces de l'ordre entraran a la reserva per destruir el que queda d'un món feliç. El western acaba abraçant la idea del paradís perdut; la comunitat utòpica pot esvaïr-se, però continuarà conservant la seva dignitat. *Historias del buen valle* ens construeix, des del documental, una sèrie de relats sobre un món ideal per demostrar-nos que en un entorn multicultural i postcolonial, la convivència i l'harmonia també són possibles. Al final tenim la sensació que hem visitat un món bonic, però sorgeix una pregunta sobre si aquest món existeix o és una projecció cinematogràfica d'una utopia somiada.

Àngel Quintana
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona